

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 253/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom, Farská 40, Nitra, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 195/2021 z 23. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť dovolaciemu súdu na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého uznesenia vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ mal procesné postavenie žalobcu v konaní o ochranu osobnosti, ktorým požadoval od žalovaného písomné ospravedlnenie a zaplatenie nemajetkovej ujmy v sume 2 000 eur na tom skutkovom základe, že starosta obce [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obec“) v procesnom postavení žalovaného v rámci diskusie na sociálnej sieti v uzavretej skupine mal nepriamo, ale

identifikovateľným spôsobom označiť žalobcu za „udavača“, „chronického sťažovateľa“ a „osobu, ktorá podáva udania na obec“, čím mal zasiahnuť do jeho práva na ochranu osobnosti. Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) v označenej veci po vykonaní dokazovania rozhodol rozsudkom č. k. 18 C 13/2019-218 zo 6. augusta 2020 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“), ktorým žalobu sťažovateľa zamietol. V odôvodnení svojho rozsudku dospel k záveru, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal, že by označenými príspevkami mal žalovaný vyvolať negatívny zásah do jeho osobnostných práv, a nepreukázal, že by došlo k zníženiu jeho dôstojnosti a vážnosti v rodine a v mieste bydliska. Žalovaný ako súkromná osoba sa zapojila do diskusie, ktorú vyvolal práve sťažovateľ svojím príspevkom, ktorým sa vyjadril k viacerým skutočnostiam týkajúcim sa fungovania obce. Žalovaný vo svojich príspevkoch neoznačil sťažovateľa menom a nebol ani prvým, ktorý označil sťažovateľa v diskusii za udavača. V tejto súvislosti súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že sťažovateľ podal viacero podnetov na rozličné inštitúcie na úseku ochrany životného prostredia (v počte 32), ktorými poukazoval na konkrétne nedostatky v obci. Žalovaný sa aj písomne ospravedlnil sťažovateľovi, čo okresný súd vzal do úvahy ako postačujúce. K požadovanej nemajetkovej ujme (2 000 eur) uviedol, že sťažovateľ nepreukázal žiaden skutkový základ pre hodnotenie, či vôbec a v akej intenzite došlo k zníženiu dôstojnosti a vážnosti sťažovateľa, preto konštatoval, že sťažovateľovi nevznikol ani nárok na priznanie finančnej náhrady.

Sťažovateľ proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie, v ktorom namietal nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci. O jeho odvolaní rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 25 Co 121/2020 z 3. februára 2021 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“), ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalovaný len reagoval na príspevok sťažovateľa, ani raz neuviedol meno sťažovateľa, hoci bolo zrejmé, že ide o komunikáciu medzi sťažovateľom a žalovaným. Z reakcií ostatných diskutujúcich bolo zrejmé, že negatívne vnímanie osoby žalobcu nie je dôsledkom príspevkov žalovaného, čo potvrdil aj sám žalobca v samotnej žalobe, keď uviedol, že tvrdenia žalovaného minimálne znásobili alebo upevnili existenciu negatívnych vzťahov spoluobčanov voči jeho osobe. Vychádzajúc z uvedeného, dospel k záveru, že konanie sťažovateľa bolo v obci známe, občania mali už vytvorený obraz o osobe sťažovateľa, o čom svedčili aj príspevky ostatných diskutujúcich. Keďže sťažovateľ sa v priebehu konania žiadnym spôsobom nevyjadril k zníženiu jeho cti, dôstojnosti, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania a vec aj správne posúdil.

Sťažovateľ proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu arbitrárnosti rozsudku odvolacieho súdu, ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP. Namietal, že v zmysle ustálenej judikatúry stačí len objektívna možnosť zásahu vyvolať ohrozenie chránených práv a v tom sa odvolací súd v jeho prípade odklonil. Tvrdil, že „súd nemal vôbec skúmať existenciu vyvolania následkov, ale len schopnosť vyjadrení žalovaného vyvolať tento následok“. Takisto v korelácii so záverom, že žalovaný ani raz neuviedol jeho meno, sťažovateľ namietal, že v zmysle judikátu R 35/1996 postačuje uviesť „všeobecné použiteľné identifikátory alebo jedna či viacero charakteristík, ktoré sú schopné identifikovať u ostatných osôb predmetnú entitu“. V tejto súvislosti argumentoval tým, že viacero osôb ho identifikovalo, čo vyplynulo aj z obsahu ich komentárov.

Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia v bode 18 konštatoval, že nezistil tvrdenú procesnú vadu zmätočnosti podľa § 420

písm. f) CSP, keďže súd prvej inštancie a odvolací súd popísali obsah podstatných skutkových tvrdení a vykonané dôkazy. Odôvodnenie reflektovalo a vysporiadalo sa so všetkými relevantnými okolnosťami veci, právne posúdenie prípadu zodpovedá právnej úprave vzťahujúcej sa na vec, preto je aj zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol. Najvyšší súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namietal túto vadu (bod 20 odôvodnenia). Pokiaľ ide o namietanú vadu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, najvyšší súd v odôvodnení uviedol a vymedzil základné predpoklady prieskumu súvisiace s touto namietanou vadou a následne pristúpil k posúdeniu sťažovateľom nastolenej otázky (že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď dospel k záveru, že žalobca-sťažovateľ nepreukázal svoje tvrdenia a že zásah žalovaného nebol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach s poukazom na odklon od viacerých rozhodnutí dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 293/2015, 4 Cdo 212/2007 a 1 Cdo 113/2009). Najvyšší súd po preskúmaní veci v bode 32 odôvodnenia svojho napadnutého rozhodnutia uviedol, že odvolací súd sa neodklonil od podstaty všeobecných záverov uvedených v označených rozhodnutiach dovolacieho súdu. Konštatoval, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na skutkovom zistení, že sťažovateľ nepreukázal, že zo strany žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do jeho integrity, a tiež to, že zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach. V nadväznosti na tieto závery dovolací súd konštatoval, že sťažovateľ nedôvodne namietal odklon (bod 34 odôvodnenia). Pokiaľ ide o súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP (nejednotnosť rozhodovacej činnosti) a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odklon od ustálenej rozhodovacej činnosti), najvyšší súd uviedol, že uplatnenie oboch dovolacích dôvodov naraz sa bez ďalšieho z logiky veci vylučuje (bod 36 odôvodnenia). Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v sťažnosti namieta a opakuje svoju argumentáciu týkajúcu sa jeho výhrad k posúdeniu jeho námietok vznesených v priebehu konania, ako aj pred dovolacím súdom, pričom tvrdí, že najvyšší súd sa nedostatočne zaoberal ním uplatnenou argumentáciou, preto považuje odôvodnenie napadnutého uznesenia za arbitrárne a nedostačujúce. Na podporu svojho tvrdenia uvádza skutkové tvrdenia týkajúce sa jeho prípadu a nesúhlasí so záverom najvyššieho súdu, pretože je podľa jeho názoru nepochybné, že zásah bol spôsobilý zasiahnuť do jeho práv, keďže označenie „udavač“ je dehonestujúce. Najvyššiemu súdu vyčíta, že v odôvodnení absentuje odpoveď na najdôležitejšiu dovolaciu otázku, prečo aj napriek difamačným tvrdeniam žalovaného nemohlo dôjsť k porušeniu jeho označených práv. Vychádzajúc z uvedenej argumentácie, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považuje za arbitrárne, porušujúce jeho označené práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia konštatuje, že právne závery najvyššieho súdu sú v napadnutom uznesení zdôvodnené riadne, zrozumiteľným spôsobom a dostatočne. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí dostatočne sťažovateľovi vysvetlil, prečo ním

označené dovolacie dôvody nepovažoval za naplnené a riadne sa s nimi vysporiadal, teda jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné.

5. Ústavný súd ďalej konštatuje, že najvyšší súd primeraným spôsobom aplikoval na vec vzťahujúce sa právne normy Občianskeho zákonníka aj v rámci sťažovateľom namietanej judikatúry dovolacieho súdu. V kontexte rozhodných skutočností, ktoré vyplynuli z obsahu rozhodnutí všeobecných súdov (sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom neprodukoval žiadne dôkazy na obhájenie svojich tvrdení, okrem rozhodnutí súdov v jeho veci, pozn.), a to najmä preukázaných okolností na základe vykonaného dokazovania, že žalovaný v diskusii nevystupoval z pozície starostu, ani raz ho neoznačil menom, nenazval sťažovateľa ako prvý „udavačom“ v predmetnej diskusii, ďalej skutočnosti, že sťažovateľa možno objektívne označiť za osobu, ktorá podáva neštandardne veľa podnetov a sťažností, nepovažoval vyjadrenia žalovaného za spôsobilé zasiahnuť do jeho práv na ochranu osobnosti v tej intenzite, ktorá by si vyžadovala iné rozhodnutie vo veci samej, a teda v konečnom dôsledku aj existenciu ním namietanej vady zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Ústavný súd rovnako nepovažuje vyjadrenia žalovaného, ktorý ich koncipoval neadresne, neformálne a v rámci uzavretej komunity, kde obaja aktéri boli ostatným členom fóra známi alebo aspoň spoznatelní, za také, ktoré by boli spôsobilé objektívne vyvolať na strane sťažovateľa ujmu v príčinnej súvislosti s inkriminovanými označeniami, keďže ich dosah bol obmedzený, samotné výroky v kontexte aktivít sťažovateľa a už opísaných okolností veci sa nejavili v rámci fóra, kde boli použité, ako difamačné, hoci ústavný súd pripúšťa, že žalovaný zvolil nevhodné slová. Vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu obstojí záver najvyššieho súdu, že krajský súd sa v okolnostiach posudzovanej veci neodklonil od judikatúrou formulovaného pravidla o tom, že vo všeobecnosti postačuje, aby difamačné vyjadrenia alebo zásahy boli objektívne spôsobilé privodiť ujmu. V kontexte toho, že sťažovateľa niektorí z diskutérov spoznali a následne mu adresovali nevhodné, urážlivé vyjadrenia, možno pripísať aj iným okolnostiam, napríklad tým, že sťažovateľ je vzhľadom na svoje aktivity a svoju osobnosť v obci a v uzavretej skupine užívateľov fóra sociálnej siete dostatočne známy. Negatívny dopad inkriminovaných výrokov žalovaného, resp. ich potenciál zasiahnuť do práv sťažovateľa, možno označiť za diskutabilný, keďže ostatní diskutéri označili, resp. komentovali sťažovateľa ešte nevhodnejším spôsobom. Nakoniec aj sám sťažovateľ v samotnej žalobe pripustil, že ho spoluobčania negatívne vnímali aj predtým.

6. Ústavný súd tak dospel k záveru, že najvyšší súd napadnuté uznesenie náležite odôvodnil a neexistuje relevantná súvislosť medzi označeným základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na jednej strane a napadnutým uznesením najvyššieho súdu na strane druhej. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

7. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu